

Kommunane i Sogn og Fjordane

Statsbudsjettet 2019 - kommuneøkonomi

I dag presenterer regjeringa framlegg til statsbudsjett for 2019. Fylkesmannen vil her gje eit samandrag som kan vere nyttig for kommunane i samband med budsjettarbeidet i haust.

Kommunane i fylket får ein vekst i frie inntekter som ligg like under landsgjennomsnittet. Gjennomsnittleg vekst i fylket er 2,8 % medan snittet for landet er 2,9 %. 10 kommunar ligg likt eller over landssnittet, medan 16 kommunar ligg under.

Vi tek innleiingsvis med endringar i kommuneøkonomien for inneverande år.

Endringar i år – 2018

- Skatteanslaget er oppjustert med 2,4 mrd. kroner i forhold til det som vart lagt til grunn i revidert nasjonalbudsjett (RNB) 2018, fordelt med 2,1 mrd. kroner til kommunane og 300 mill. kroner til fylkeskommunane. Bakgrunnen for oppjusteringa kjem av ekstraordinære store uttak av utbytte til personlege skattyttarar i inntektsåret 2017. Dei ekstra skatteinntektene er av eingongs karakter og blir ikkje vidareførte til 2019.
- Den samla pris- og kostnadsveksten - kommunal deflator – er endra til 3 % for 2018. Dette er ei auke på 0,4 % samanlikna med det som vart lagt til grunn i RNB 2018. Hovudgrunnen til kostnadsveksten er auka straumprisar, som samla utgjer ca. 1,9 mrd. kroner for kommunane. Anslag på lønnsvekst er uendra frå RNB på 2,8 %.
- I 2018 blir det utbetalt over 2,7 mrd. kroner frå Havbruksfondet til i alt 164 kommunar og 10 fylkeskommunar. Dette er om lag 460 mill. kroner meir enn anslag i RNB 2018.

Regjeringa sitt framlegg for budsjettåret 2019

Regjeringa legg opp til ein vekst i kommunesektoren sine samla inntekter i statsbudsjettet for 2019 på om lag 1,9 mrd. kroner. Den låge veksten i samla inntekter må sjåast i samanheng med kommunesektoren sine inntekter frå Havbruksfondet på 2,4 mrd. kroner i RNB 2018.

I kommuneproposisjonen vart det lagt opp til ein vekst i frie inntekter på mellom 2,6 – 3,2 mrd. kroner for kommunesektoren for 2019. I statsbudsjettet blir det no føreslege ein vekst på 2,6 mrd. kroner. Dette tilsvarar ein realvekst på 0,7 % rekna ut frå anslag på inntektsnivå i RNB 2018. Heile veksten i frie inntekter vert fordelt til kommunane i 2019. Dei ekstra skatteinntektene nemnde ovanfor for 2018, inngår ikkje i grunnlaget for berekning av vekst i 2019.

Veksttala frå 2018 til 2019 varierer mellom kommunane (sjå tabell og grafisk framstilling).

Generelt er at følgjande punkt påverkar kommunane ulikt:

- endringar i inntektssystemet
- endringar i folketalet og alderssamansetjinga
- endringar i regionalpolitiske tilskot
- endring i tildelte skjønsmidlar

- endra kriteriedata
- endringer på skatt (skattedel og inntektsutjamninga)

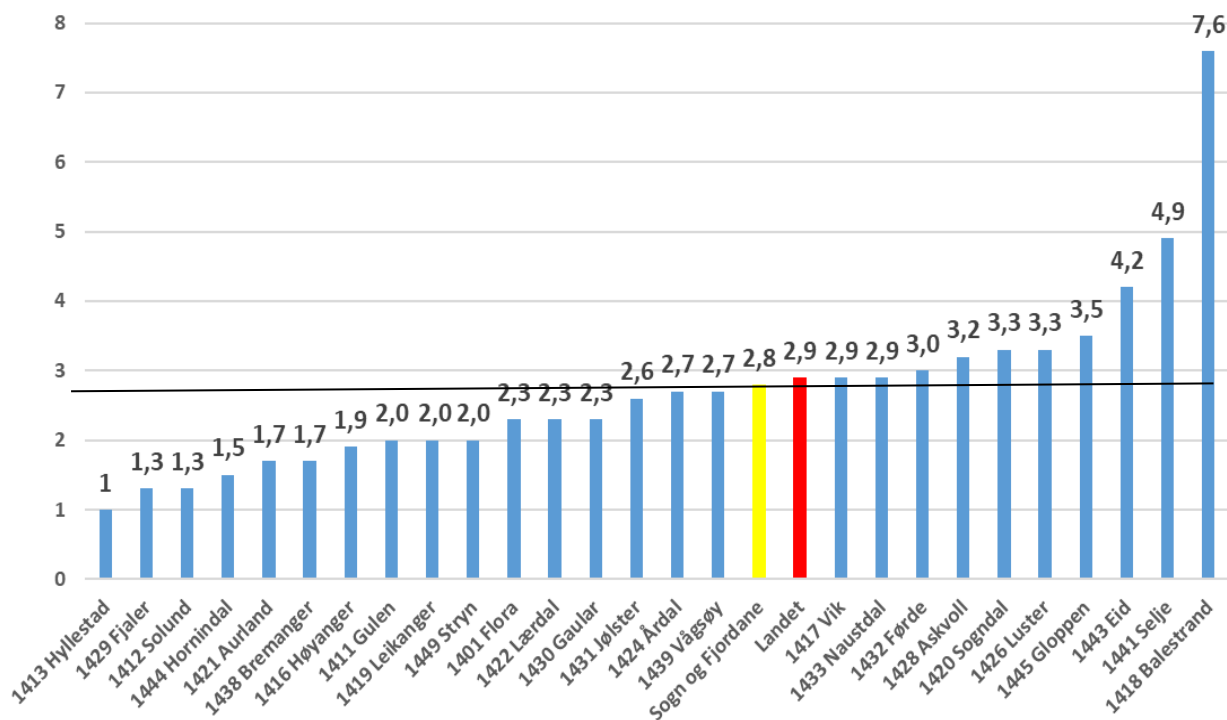
I budsjettet for 2019 kan kommunane ta utgangspunkt i prognosen for frie inntekter, men må sjølve justere for lokale tilhøve. For 2019 gjeld folketal per 1. juli 2018 for innbyggjartilskotet (inkludert inntektsgarantitilskotet) og kriteria som går på aldersgrupper i utgiftsutjamninga. Andre kriteriedata er frå 1. januar 2018. Oppdatering av folketal i inntektsutjamninga blir vidareført med teljedato 1. januar i budsjettåret.

Tabell for overslag på nominell vekst i frie inntekter i 2019 for kommunane:

Kommune	Anslag på frie inntekter 2018	Anslag på oppgåve-korrigerede frie inntekter 2018	Anslag på frie inntekter 2019	Anslag på oppgåve-korrigert vekst 2018-2019	Anslag vekst rekneskap 2018-2019
1401 Flora	677 413	677 814	693 565	15 751	2,3
1411 Gulen	168 263	168 351	171 748	3 397	2,0
1412 Solund	69 370	69 399	70 286	887	1,3
1413 Hyllestad	99 460	99 507	100 523	1 016	1,0
1416 Høyanger	255 721	255 881	260 652	4 771	1,9
1417 Vik	179 841	179 956	185 178	5 222	2,9
1418 Balestrand	95 310	95 372	102 660	7 288	7,6
1419 Leikanger	143 731	143 818	146 732	2 914	2,0
1420 Sogndal	427 757	428 049	442 306	14 256	3,3
1421 Aurland	121 454	121 533	123 639	2 106	1,7
1422 Lærdal	140 177	140 249	143 542	3 293	2,3
1424 Årdal	309 738	309 903	318 328	8 425	2,7
1426 Luster	320 362	320 605	331 299	10 695	3,3
1428 Askvoll	199 860	199 996	206 329	6 333	3,2
1429 Fjaler	201 150	201 258	203 970	2 712	1,3
1430 Gaular	198 102	198 235	202 772	4 538	2,3
1431 Jølster	193 888	194 018	199 109	5 091	2,6
1432 Førde	722 140	722 627	744 153	21 526	3,0
1433 Naustdal	184 241	184 337	189 659	5 321	2,9
1438 Bremanger	257 526	257 656	262 018	4 362	1,7
1439 Vågsøy	356 648	356 865	366 541	9 676	2,7
1441 Selje	177 291	177 704	186 429	8 726	4,9
1443 Eid	350 967	351 228	366 092	14 864	4,2
1444 Hornindal	84 194	84 223	85 482	1 259	1,5
1445 Gloppen	368 311	368 567	381 318	12 750	3,5
1449 Stryn	427 611	427 880	436 254	8 374	2,0
<i>Fordelast gjennom året</i>	<i>6 100</i>	<i>6 100</i>	<i>10 500</i>		
Sogn og Fjordane	6 736 625	6 741 132	6 931 084	189 952	2,8

Grafisk framstilling av tabellen ovanfor, prosentvis nominell vekst i frie inntekter. Lønns- og prisauke (deflator) er markert på 2,8 %.

Nominell prosentvis vekst i frie inntekter 2019 rekna frå anslag rekneskap 2018

Pris- og kostnadsvekst på kommunal tenesteyting

Ved utrekning av realvekst i kommunesektoren sine inntekter i 2019, er det lagt til grunn ein pris- og lønnsvekst i kommunal sektor på 2,8 prosent. Dette byggjer bl.a. på eit lønnsvekstanslag på 3,25 prosent i 2019.

Skattøyre

Skattøyren skal fastsetjast ut frå ei målsetjing om at skatteinntektene for kommunane skal utgjere 40 prosent av dei samla inntektene i 2019. Den kommunale skattøyren vert derfor redusert med 0,25 prosentpoeng til 11,55 prosent.

Folketalsvekst og pensjon

Veksten i dei frie inntektene må sjåast i samanheng med auka utgifter for kommunesektoren knytt til folketalsutvikling og pensjonsutgifter. Meirutgifter som følgje av folketalsvekst og endring i alderssamansetjing (demografi) er berekna til 1,6 mrd. kroner, og meirutgifter til pensjon omlag 500 mill. kroner for kommunane. Dette må dekkast inn med veksten i dei frie inntektene.

Andre punkt i kommuneøkonomien 2019

Følgjande satsingar og tiltak er medrekna innanfor veksten i frie inntekter:

- 200 mill. kroner er lagt inn til ytterligare styrking av kommunale tenester til rusavhengige
- 200 mill. kroner er lagt inn til styrking av arbeidet med tidleg innsats i skulen
- 100 mill. kroner av veksten er lagt inn til opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering.

Hovudsatsingane ovanfor utgjer omlag 500 mill. kroner. Dette betyr at handlingsrommet etter demografiutgifter (1,6 mrd.), pensjon (0,5 mrd.) og satsingar (0,5 mrd.) er uendra frå 2018. Men regjeringa viser til at satsingane som ligg i frie inntekter må kommunane tilpasse etter eigne behov, og at ein bør setje effektiviseringskrav til eiga verksemd.

I tillegg til satsinga på områda ovanfor, er det i 2019 følgjande endringar i inntektssystemet og andre satsingar:

- Regionalpolitiske tilskot skal prisjusterast (med unntak av regionsentertilskotet)
- Ved fordeling av distriktstilskot Sør-Noreg brukar ein den «gamle» distriktindeksen oppdatert for 2017-tal.
- Grensa for å få veksttilskot er uendra, gjennomsnittleg folketalsvekst for dei siste tre åra på 1,4 %. Det er berre Sogndal kommune som får veksttilskot i vårt fylke i 2019.
- Eigedomsskatt på produksjonsutstyr og -installasjonar skal avviklast frå og med 2019. Avviklinga skal skje gradvis over 7 år. Kommunane vil bli kompensert for inntektsbortfallet med 71 mill. kroner i 2019. (Samla kompensasjon over 7 år vil utgjere opptil 500 mill. kroner.) Kommunane må no retaksere dei berørte anlegga. I 2018 vil dei få 72,5 mill. kroner i kompensasjon for kostnadene dette medfører. Regjeringa kjem tilbake med omtale av korleis retakseringa vil slå ut for enkeltkommunar i revidert nasjonalbudsjett for 2019.

Skjønntilskot 2019.

Det totale skjønntilskotet er føreslege til 1 619 mill. kroner for 2019. Dette er ein nedgang på om lag 196 mill. kroner frå 2018. Av det totale skjønntilskotet går 1 237 mill. kroner til kommunane og 382 mill. kroner til fylkeskommunane. For meir informasjon om fordeling til kommunane viser vi til eigen artikkel under statsbudsjettet 2019 på vår heimeside.

Helse og omsorg

Investeringsstilskot til heildøgns omsorgsplassar:

Det er føreslege investeringstilskot til om lag 1 500 heildøgns omsorgsplassar i 2019. Det blir sett av 130 mill. kroner og ei samla tilsagnsramme på 2 612,6 mill. kroner. 50 % av tilsegnsramma skal i 2019 gå til netto tilvekst.

Dagaktivitetstilbod for personar med demens:

Det er eit mål å byggje ut tenestetilbodet før kommunane pliktar å tilby dagaktivitetstilbod til heimebuande personar med demens frå 1. januar 2020. Det blir derfor føreslege å løyve 50 mill. kroner for å legge til rette for oppretting av 450 nye plassar i 2019.

Fastlegar i kommunane:

Det vert lagt opp til å bevilga 25 mill. kroner til å styrke rekrutteringa til og stabiliteten i allmennlegetenesta. Samla vil satsinga utgjere 39 mill. kroner i 2019.

Psykologar i kommunane:

Frå 1. januar 2020 er et lovfesta at alle kommunar skal ha psykologkompetanse. For 2019 vert det føreslege å setje av 50 mill. kroner, tilsvarende 125 nye psykologar, til denne satsinga.

Innlemming av bustadsosiale tilskot:

8,9 mill. kroner vert lagt inn som tilskot til bustadsosialt arbeid, og 15,6 mill. kroner til bustadsosialt kompetansetilskot.

Utskrivingsklare pasientar - rus og psykisk helse:

Det skal innførast betalingsplikt for utskrivingsklare pasientar i psykisk helsevern 2019. Det blir derfor føreslege å flytte 185 mill. kroner frå regionale helseføretak til kommuneramma.

Opptappingsplan for rusfeltet:

Det blir føreslege å bruke 281 mill. kroner til opptappingsplan for rusfeltet. 200 mill. kroner gjennom styrking av kommunanes frie inntekter og 81 mill. kroner gjennom ein tverrdepartemental oppfølging av opptappingsplanen.

Opptappingsplan for habilitering og rehabilitering:

Regjeringa føreslår 100 mill. kroner til opptappingsplanen for habilitering og rehabilitering som ein del av kommunane sine frie inntekter.

Ressurskrevjande tenester:

- Innslagspunktet vert auka til 1 320 000 kroner, ei auke med 50 000 kroner ut over lønnsvekst
- Uendra kompensasjonsgrad på 80 prosent.
- Sterk vekst i tal mottakarar og utgifter sidan ordninga blei innført i 2004.

Barnehage og skule

- Regjeringa føreslår å utvide dagens ordning med gratis kjernetid for 3-, 4- og 5-åringar, til også å omfatte 2-åringar. 45,7 mill. kroner vert lagt inn i ramma til dette.
- Det vert føreslege 10 mill. kroner til oppretting av nye studieplassar for barnehagelærarar.
- Maksimal foreldrebetaling aukar med 50 kr per månad frå 1. august 2019.
- Lærarnorma blir vidareført, og 200 mill. kroner av veksten i dei frie midlane til kommunane blir begrunna med ei særskilt satsing på tidleg innsats i skulen, og 37 mill. kroner til fleire lærarspesialistar i grunnskulen.

Kommunereforma:

Frå januar 2020 får vi 356 kommunar i landet. Framleis har nesten halvparten av kommunane under 5 000 innbyggjarar, og over 120 kommunar vil framleis ha under 3 000 innbyggjarar.

Kommunereforma vil derfor halde fram og Fylkesmannen skal framleis ha ei sentral rolle i reforma.

- Eingongskostnader og reformstøtte blir slått saman til eit nytt eingongstilskot som skal utbetalast ved nasjonalt vedtak om samanslåing.
- Minstesats for to kommunar som slår seg saman, med under 15 000 innbyggjarar, er 25 mill. kroner.
- Inndelingstilskot og tilskot til informasjon og folkehøyringar blir vidareført.
- Det blir ikkje sett tidsfristar for vedtak om samanslåingar. Departementet vil følge opp fortløpande.

Andre satsingar:

Regionreforma gjer til at det blir 11 fylke frå 1. januar 2020. Stortingsmelding om nye oppgåver vert lagt fram 19. oktober i år.

Innovasjon og digitalisering er satsingsområde framover for å utvikle gode kommunale løysingar. Det er føreslege løyvd totalt 1,7 mrd. kroner til nye IT- og digitaliseringstiltak i 2019.

Dersom det er spørsmål til innhaldet i brevet, kan kommunane ta kontakt med Marit Lunde eller Kåre Træen hjå Fylkesmannen.

Med helsing

Anne Kristin Eitungjerde
juridisk sjef

Marit Lunde
seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikkje underskrift.